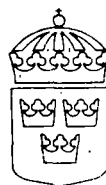

Socialutskottets yttrande

1987/88:5 y

om Sverige och den västeuropeiska integrationen
(prop. 1987/88:66)

SoU
1987/88:5 y

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet har berett socialutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1987/88:66 om Sverige och den västeuropeiska integrationen jämte motioner.

Med anledning av propositionen har väckts motionerna 1987/88:U2 av Göran Magnusson m.fl. (s), 1987/88:U3 av Lars Werner m.fl. (vpk), 1987/88:U4 av Grethe Lundblad m.fl. (s), 1987/88:U5 av Olof Johansson m.fl. (c), 1987/88:U6 av Bengt Westerberg m.fl. (fp), 1987/88:U7 av Carl Bildt m.fl. (m), 1987/88:U522 av Bengt Westerberg m.fl. (fp), 1987/88:U523 av Olle Göransson (s) och 1987/88:U524 av Alf Svensson (c).

Under allmänna motionstiden i år har väckts motion 1987/88:So409 yrkande 1 av Karin Falkmer (m), vilket samtidigt överlämnas till utrikesutskottet. Även detta motionsyrkande behandlas i yttrandet.

I yttrandet behandlas frågor om arbetsmiljö, alkohol- och tobakspolitik.

Utskottet

EG och EFTA-länderna har under senare år inlett en alltmer omfattande verksamhet för att undanröja de s.k. icke-tariffära handelshindren, dvs. andra hinder än tullar och kvantitativa begränsningar. Arbetet för att integrera den västeuropeiska marknaden omfattar bl.a. insatser för att minska skillnader i regler och kontrollordningar mellan länderna.

Frågor om tekniska hinder – hinder som har samband med produktkrav och produktgodkännandeordning – aktualiseras bl.a. på arbetsmiljöområdet.

I motion U3 av Lars Werner m.fl. (vpk) och motion U5 av Olof Johansson m.fl. (c) berörs arbetsmiljöfrågor inom integrationsarbetet.

EG-direktiv föreligger på åtskilliga arbetsmiljöområden. Vid sidan av harmonisering genom direktiv antagna av Rådet sker harmoniseringsarbetet nu i stor utsträckning genom den s.k. nya harmoniseringsmetoden. Metoden innebär att man skall begränsa harmoniseringen av myndighetsföreskrifter till väsentliga säkerhetskrav och överlåta tekniska detaljkrav åt de europeiska standardiseringsorganen (CEN och CENELEC). På områden där harmonisering via direktiv inte anses nödvändig skall gälla att en vara, som lagligen tillverkats och marknadsförts i en medlemsstat, skall kunna införas utan tekniska hinder i en annan medlemsstat.

Genom ikraftträdandet den 1 juli 1987 av den s.k. enhetsakten kan direktiv med minimiföreskrifter på arbetsmiljöområdet nu antas inom EG med kvalificerad majoritet. Vid harmoniseringsarbetet skall Kommissionen eftersträva en hög skyddsnivå i sina direktivförslag rörande hälsa och säkerhet, miljöskydd samt konsumentskydd. De medlemsländer som vill tillämpa strängare krav än EG beträffande bl.a. arbetsmiljö har möjlighet att utfärda nationella bestämmelser som avviker från EG-direktivet. Sådana avvikelser får dock inte utgöra dolda handelshinder eller godtycklig diskriminering.

Kommissionen har nyligen redovisat ett nytt handlingsprogram på arbetsmiljöområdet. Med anledning av programmet antog EG:s arbetsmarknads- och socialministrar i december förra året en resolution om arbetsmiljö. I såväl Kommissionens handlingsprogram som rådsresolutionen betonas bl.a. vikten av ett aktivt deltagande och stöd från arbetsmarknadens parter i förberedelsen och genomförandet av åtgärder på området.

Sverige och övriga EFTA-länder är medlemmar i de europeiska standardiseringsorganen. Inom både EFTA och EG finns kommittéer för tekniska handelshinder som har gemensamma möten. Regelbundet genomförs möten angående arbetsmiljöfrågor mellan representanter för EG-kommissionen och svenska regerings- och myndighetsrepresentanter. I vissa arbetsmiljöfrågor bedrivs arbete för att nå föreskrifter både inom EG och i Sverige med utbyte av erfarenheter.

Sverige deltar också i Internationella arbetarorganisationens (ILO) verksamhet på området. Genom svenska standardiseringsorgan är Sverige verksamt i de två världsomfattande standardiseringsorganen ISO och IEC. Den nordiska ämbetsmannakommittén för arbetsmiljöfrågor är forum för samarbete i ämnet mellan de nordiska länderna. Nordiska ministerrådet har nyligen beslutat att ett förslag till nordisk arbetsmiljökonvention skall utarbetas. De nordiska standardiseringsorganen samarbetar inom ramen för ett särskilt avtal.

Arbetsarkivstyrelsen har i en skrivelse hösten 1987 till regeringen pekat på ett behov av vissa ändringar i arbetsmiljölagen. Genom ändringarna skulle styrelsen kunna utforma sina föreskrifter om kontroll på ett mer ändamålsenligt sätt för att undanröja tekniska handelshinder, anfördes det. En arbetsgrupp inom arbetsmarknadsdepartementet har tillsatts som skall se över arbetsmiljölagen med utgångspunkt bl.a. från den aktualiserade frågan om tekniska handelshinder. Arbetet avses vara avslutat i augusti 1988. Frågan om internationellt samarbete på bl.a. arbetsmiljöområdet har behandlats av utredningen om vissa frågor inom området kontroll genom teknisk provning som nyligen redovisat sitt betänkande *Provning och kontroll i internationell samverkan* (SOU 1988:6). Utredningen har haft att ta ställning till om det mot bakgrund av den internationella utvecklingen behövs några förändringar i det svenska systemet för provning och kontroll av produkter. I utredningen betonas att myndigheterna i allt större utsträckning kommer att behöva utnyttja resultat från det europeiska standardiseringsarbetet i sin regelskapande verksamhet och att de därför måste följa och vid behov delta i sådant standardiseringsarbete. Utredningen uppmärksammar också frågan om arbetsmarknadens parter och särskilt de fackliga organisationernas möjligheter till insyn i och påverkan på det europeiska harmoniseringsarbetet.

I den nu aktuella propositionen anför (s. 85 f.) bl.a. att det är självklart att den höga ambitionsnivå som Sverige har när det gäller områden som yttre miljö, arbetsmiljö och konsumentskydd skall vara vägledande också för Sveriges deltagande i det europeiska integrationsarbetet. En av de viktigaste uppgifterna är därför att verka för att gemensamma regler på dessa områden uppfyller tillräckliga krav från bl.a. miljö-, säkerhets- och hälsosynpunkt. Det framhålls att det är angeläget att svenska myndigheter går igenom EG:s gemensamma regler och tar hänsyn till dessa när man utfärdar egna föreskrifter, så att inte hinder för handeln skapas oavsiktligt. Det är viktigt, anför det, att identifiera de delar som vi har svårt att acceptera från svensk sida och skälen för detta. Ett sådant arbete har inletts. Det innebär ingen ändring i de arbetsformer vi har i Sverige. Beslut om svenska regler kommer som hittills att tas av riksdag och regering och ansvariga myndigheter. Det är angeläget att också arbetsmarknadens parter aktivt medverkar i arbetet i större utsträckning än hittills.

Föredragande statsrådet uttalar vidare bl.a. (s. 90).

Sammantaget verkar dock inte problemen med den nya harmoniseringsmetoden uppstå fortare och vara fler än att Sverige kan klara av dem allt eftersom de uppstår. Utgångspunkten bör vara att svenska tillämpningsförfattningar för produkter som berörs av den nya harmoniseringsmetoden så långt som möjligt harmoniseras med EG-reglerna så att onödiga handelshinder inte uppstår. Enskilda EG-länder har som tidigare nämnts medgett rätt att tillämpa strängare arbetsmiljöregler än de direktiv som antagits enligt den nya harmoniseringsmetoden, om detta anses nödvändigt bl.a. med hänsyn till människors liv och hälsa. Sverige måste i samarbetet med EG också förbehålla sig rätten att utfärda de arbetsmiljöregler som anses nödvändiga för att säkerställa medborgarens liv och hälsa. Den nuvarande samverkan med arbetsmarknadens parter måste också kunna bibehållas.

En samordning mellan Sverige, EFTA-länderna och EG bör, anför statsrådet, i största möjliga utsträckning ske inom ramen för internationella organisationer och standardiseringsorgan, genom nordiskt samarbete, samt bilateralt med EG inom ramen för vårt arbetsmiljöavtal. Möjligheten att träffa kollektivavtal mellan arbetsmarknadens parter som reglerar arbetsmiljöförhållanden kan eventuellt påverkas genom en ökad integration, anför det.

Utskottet delar regeringens bedömning om vikten av internationell samverkan på arbetsmiljöområdet. Denna samverkan får, som anför i propositionen, inte rubba den höga ambitionsnivån i fråga om en god arbetsmiljö. "Onödiga" handelshinder som orsakas av en specifik svensk organisation av arbetet på området bör emellertid undvikas. Utskottet vill vidare framhålla det angelägna i att berörda myndigheter och arbetsmarknadens parter bereds möjlighet att på ett tidigt stadium följa eller delta i standardiserings- och föreskriftsarbete.

I sammanhanget kan även erinras om att Sverige redan enligt gällande avtal med GATT och EFTA samt frihandelsavtal med EG har att överväga om tekniska föreskrifter som innebär handelshinder är nödvändiga för att skydda liv och hälsa (jfr SoU 1985/86:12 och 1986/87:14).

I motion U2 av Göran Magnusson m.fl. (s) begärs att alkohol och tobak skall undantas från integrationsarbetet med EG. Karin Falkmer (m) framhåller i motion So409 yrkande 1 – som väckts under allmänna motionstiden i år – att Sverige bör samarbeta med EG-länderna i kampen mot cancer och ansluta sig till en gemensam europeisk strategi mot tobakens skadeverknigar.

EG-kommissionen presenterade för ett år sedan ett brett upplagt handlingsprogram mot cancer. Inom ramen för programmet föreslås åtgärder för att minska tobaksrökningen. Som eftersträvansvärda mål har angivits bl.a. att medlemsländerna senast den 1 januari 1993 skall ha förbjudit tobaksreklam, försäljning av tobaksvaror på flygplatser och färjor samt rökning i offentliga lokaler. Även pris- och skatteproblematiken tas upp. Ytterligare moment i programmet är bl.a. TV-information och proklamerandet av år 1989 som "cancerår". En särskild kommitté som består av ledande cancerforskare inrättades för arbetet med programmet. Sverige är sedan 1987 representerat i kommittén genom en observatör.

I ett förslag från Kommissionen till direktiv angående harmonisering av punktskatter på cigaretter hänvisas till att det är nödvändigt med en skattenivå som är förenlig med kommissionens hälsopolitik så som den angetts i bl.a. handlingsprogrammet mot cancer. Aktionsprogrammet har förelagts hälsovårdsministerkommittén. Arbetet fortgår även inom Kommissionen som helt nyligen har lagt fram förslag till harmoniseringsdirektiv angående begränsning av tjärinnehåll resp. medicinska varningstexter på tobaksvaror.

Även i frågan om alkoholdrycker har Kommissionen lagt fram förslag om harmonisering av beskattningen. På alkoholområdet föreslås en beskattningsnivå som skiljer sig kraftigt från den svenska.

I sammanhanget kan anmärkas att Världshälsoorganisationens (WHO) Europaregion år 1984 antog en resolution om bl.a. en målsättning att minska totalkonsumtionen av alkohol med 25 % fram till år 2000. Även EG-länderna medverkade i resolutionen.

I propositionen anges (s. 108 f.) att utsikten att snabbt nå enighet om Kommissionens förslag beträffande harmonisering av punktskatter på ifrågasvarande områden har satts i fråga. Det konstateras att en anpassning till EG:s skattesatser skulle kunna strida mot svensk alkoholpolitik.

Utskottet konstaterar att det inom EG-organen bedrivs ett relativt omfattande arbete som syftar till att begränsa tobakskonsumtionen. Enligt utskottets mening är det värdefullt med ett samarbete mellan EG och Sverige i fråga om åtgärder för att uppnå en sådan konsumtionsbegränsning. Det anförda ligger väl i linje med motion So409 (m) yrkande 1, som därför inte påkallar någon riksdagens åtgärd.

Riksdagens alkoholpolitiska beslut år 1977 innebär bl.a. att prismekanismen bör utnyttjas som ett aktivt alkoholpolitiskt instrument. Enligt dessa riktlinjer måste därför priserna på alkoholdrycker vara höga och minst följa med i den allmänna prisutvecklingen. Utskottet förutsätter att integrationsarbetet i förhållande till EG inte bedrivs på ett sådant sätt att det försvårar en effektiv svensk alkoholpolitik. Det sagda hindrar självfallet inte ett internationellt samarbete på alkoholområdet syftande till minskad konsumtion.

Utöver det anförda föranleder propositionen och motionerna inte några uttalanden från socialutskottets sida.

SoU 1987/88:5 y

Stockholm den 1 mars 1988

På socialutskottets vägnar

Daniel Tarschys

Närvarande: Daniel Tarschys (fp), Evert Svensson (s), Göte Jonsson (m), Ulla Tillander (c), Anita Persson (s), Blenda Littmarck (m), Gunnar Ström (s), Aina Westin (s), Ann-Cathrine Haglund (m), Rosa Östh (c), Ingrid Andersson (s), Erik Jansson (s), Ingrid Ronne-Björkqvist (fp), Maud Björnemalm (s) och Lars-Ove Hagberg (vpk).

Avvikande mening

Lars-Ove Hagberg (vpk) anser att det avsnitt i utskottets yttrande på s. 3 som börjar med "Utskottet delar" och slutar med "1986/87:14)" bort ha följande lydelse:

Utskottet kan konstatera att Sverige vid en "harmonisering" på arbetsmiljöområdet kommer i direkt konflikt med EG-ländernas krav och interna politik. Inom arbetsmiljöområdet är det särskilt viktigt att bevara den nationella självständigheten för lagstiftning, föreskrifter m.m. och möjligheter att förstärka de demokratiska rättigheterna på arbetsplatserna för de arbetande och deras fackliga organisationer. Utskottet motsätter sig därför starkt en "harmonisering" på arbetsmiljöområdet.

